ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 15. decembra 2009 *

Vo veci C-387/05,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 21. októbra 2005,

Európska komisia, v zastúpení: G. Wilms, L. Visaggio a C. Cattabriga, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. De Bellis, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: taliančina.

ktorú v konaní podporujú:

Dánske kráľovstvo, v zastúpení: J. Bering Liisberg, splnomocnený zástupca,

Helénska republika, v zastúpení: E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou a K. Boskovits, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

Portugalská republika, v zastúpení: C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes a J. Gomes, splnomocnení zástupcovia,

Fínska republika, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,

vedľajší účastníci konania,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits a C. Toader, sudcovia C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (spravodajca), M. Ilešič, J. Malenovský a U. Lõhmus,

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. novembra 2008,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 10. februára 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Talianska republika si tým, že sa jednostranne rozhodla oslobodiť od cla dovoz vojenského materiálu na civilné a vojenské účely v období od 1. januára 1999 do 31. decembra 2002, a tým, že odmietla vypočítať a odviesť vlastné zdroje nevybraté z dôvodu tohto oslobodenia, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania, ktoré jej vznikli po tom, čo neodviedla vlastné zdroje Komisii v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývali jednak z článku 26 ES, článku 20 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“), a v dôsledku toho zo Spoločného colného sadzobníka, a jednak z článkov 2, 9, 10 a článku 17 ods. 1 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, s. 1), zmenené a doplnené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1355/96 z 8. júla 1996 (Ú. v. ES L 175, s. 3, ďalej len „nariadenie č. 1552/89“), a z tých istých článkov nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Článok 2 ods. 1 rozhodnutia Rady 88/376/EHS, Euratom z 24. júna 1988 o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 185, s. 24; Mim. vyd. 01/001, s. 176) a rozhodnutia 94/728/ES, Euratom z 31. októbra 1994 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 9) stanovuje:

„Nasledujúce príjmy tvoria vlastné zdroje vložené do rozpočtu spoločenstiev:

…

b) bežné colné tarifné poplatky a iné poplatky, ktoré sú alebo sa majú stanoviť inštitúciami spoločenstiev v súvislosti s obchodom s nečlenskými krajinami, a colné poplatky na produkty uvedené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ;

…“

3 Článok 20 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“), stanovuje:

„1. Ak vznikne colný dlh, sú clo a platby dlžné na základe právnych predpisov založené na Colnom sadzobníku Európskych spoločenstiev.

…

3. Colný sadzobník Európskych spoločenstiev obsahuje:

a) kombinovanú nomenklatúru tovaru;

…

c) sadzby a iné podklady pre vymeriavania dávok bežne uplatňovaných pri tovare, ktorý je zahrnutý v kombinovanej nomenklatúre, ak ide o:

— clo; a,

…

d) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania obsiahnuté v dohodách, ktoré spoločenstvo uzavrelo s niektorými krajinami alebo s niektorými skupinami krajín a ktoré upravujú poskytovanie zvýhodneného sadzobného zaobchádzania;

e) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania prijaté jednostranne spoločenstvom vo vzťahu k niektorým krajinám, skupinám krajín alebo územiam;

f) autonómne dočasne pozastavujúce opatrenia poskytujúce zníženie alebo oslobodenie od dovozného cla na niektoré druhy tovarov;

g) iné sadzobné opatrenia vyplývajúce z ďalších platných predpisov spoločenstva.

…“

4 Článok 217 ods. 1 Colného kódexu Spoločenstva stanovuje:

„Colné orgány vypočítajú sumu dovozného alebo vývozného cla vyplývajúcu z colného dlhu, ďalej len ‚sumu cla‘, akonáhle majú potrebné údaje, a zapíšu ju do účtovnej evidencie alebo do iného rovnocenného nosiča informácií (zápis).

…“

5 V rámci sprístupnenia vlastných zdrojov Spoločenstiev Komisii prijala Rada Európskej únie nariadenie č. 1552/89, ktoré bolo uplatniteľné v čase skutkových okolností v tejto veci až do 30. mája 2000. Toto nariadenie nahradilo od 31. mája 2000 nariadenie č. 1150/2000, ktorým sa vykonáva kodifikácia nariadenia č. 1552/89 bez toho, aby bol zmenený jeho obsah.

6 Článok 2 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia vzniká nárok Spoločenstva na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom bezodkladne po splnení podmienok týkajúcich sa zápisu nároku do účtovných kníh a upovedomenia dlžníka, ktoré sú ustanovené v colných predpisoch.

1a. Dátumom vzniku nároku uvedeného v odseku 1 je dátum zápisu do účtovných kníh, ktorý je stanovený v colných predpisoch.

…“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 9 ods. 1 tohto nariadenie stanovuje:

„V súlade s postupom ustanoveným v článku 10 pripisuje každý členský štát vlastné zdroje na účet založený v mene Komisie v rámci štátnej pokladnice alebo orgánu, ktorý na tento účel určil.

Tento účet sa vedie bez poplatkov.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Podľa článku 10 ods. 1 uvedeného nariadenia:

„Po odpočítaní nákladov na výber vo výške 10 % v súlade článkom 2 ods. 3 rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom sa vklad vlastných zdrojov uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) daného rozhodnutia vykoná najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol, v súlade s článkom 2 tohto nariadenia.

…“ [*neoficiálny preklad*]

9 Článok 11 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„Akékoľvek omeškanie v prípade vkladu na účet uvedený v článku 9 ods. 1 má pre príslušný členský štát za následok vznik povinnosti platiť úroky podľa úrokovej sadzby platnej v príslušný deň pre operácie krátkodobého verejného financovania zvýšenej o dve percentá. Táto sadzba sa za každý mesiac meškania zvyšuje o 0,25 percenta. Zvýšená sadzba sa vzťahuje na celú dobu omeškania.“ [*neoficiálny preklad*]

10 Podľa článku 22 nariadenia č. 1150/2000:

„Nariadenie (EHS, Euratom) č. 1552/89 sa zrušuje.

Odkazy na vyššie uvedené nariadenia sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s korelačnou tabuľkou, ktorá je uvedená v časti A prílohy.“

11 Okrem okolnosti, že nariadenia č. 1552/89 a 1150/2000 odkazujú, prvé na rozhodnutie 88/376, a druhé na rozhodnutie 94/728, sú články 2 a 9 až 11 týchto dvoch nariadení v podstate rovnaké.

12 Rozhodnutím Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42; Mim. vyd. 01/003, s. 200) bola sadzba vo výške 10 % uvedená v článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000 zvýšená na 25 %.

13 Odôvodnenie č. 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje:

„Zasadnutie Európskej rady v Berlíne 24. a 25. marca 1999 prijalo, okrem iného, záver, že systém vlastných zdrojov spoločenstiev by mal byť spravodlivý, transparentný, finančne efektívny, jednoduchý a založený na kritériách, ktoré najlepšie vyjadrujú schopnosť každého členského štátu prispievať.“

14 Nariadenie Rady (ES) č. 150/2003 z 21. januára 2003, ktorým sa odpúšťajú dovozné clá na určité zbrane a vojenské zariadenia (Ú. v. ES L 25, s. 1; Mim. vyd. 02/013, s. 15), prijaté na základe článku 26 ES, stanovuje vo svojom odôvodnení č. 5:

„S cieľom zohľadniť ochranu tajných vojenských údajov členských štátov je nevyhnutné ustanoviť osobitné administratívne postupy na odpúšťania colných sadzieb. Vyhlásenie príslušného orgánu členského štátu, pre ktorého ozbrojené sily sú zbrane alebo vojenské zariadenia určené, ktoré by sa mohlo taktiež použiť ako colné vyhlásenie, ktoré vyžaduje colný sadzobník, by predstavovalo príslušnú záruku, že sú tieto podmienky splnené. Vyhlásenie by sa malo vydávať v podobe certifikátu. Bolo by vhodné špecifikovať podobu, akú takýto certifikát musí mať, a taktiež by malo byť možné používať na vyhlásenia výpočtovú techniku.“

15 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Toto nariadenie ustanovuje podmienky pre autonómne odpúšťanie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia dovážané z tretích krajín orgánmi, ktoré sú poverené riadením vojenskej obrany členských štátov alebo v ich mene.“

16 Článok 3 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Bez ohľadu na odsek 1, z dôvodov ochrany tajných vojenských údajov sa môže certifikát a dovážaný tovar predkladať iným orgánom, ktoré na tento účel určí dovážajúci členský štát. V takých prípadoch príslušný orgán vydávajúci certifikát zašle do 31. januára a 31. júla každého roku príslušným orgánom svojho členského štátu súhrnnú správu o takomto dovoze. Správa sa ma týkať obdobia 6 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú mesiac, v ktorom sa správa podáva. Musí obsahovať počty vystavených certifikátov a dátumy ich vystavenia, dátumy dovozu a celkovú hodnotu a hmotnosť brutto výrobkov dovezených na základe certifikátov."

17 V súlade so svojím článkom 8 sa nariadenie č. 150/2003 uplatňuje od 1. januára 2003.

Konanie pred podaním žaloby

18 Komisia začala konanie proti Talianskej republike 25. júla 1985 vydaním odôvodneného stanoviska, ktorým poukazovala na porušenie článku 28 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 26 ES) a colnej právnej úpravy Spoločenstva v súvislosti s dovozom materiálu, ktorý nie je osobitne určený na vojenské účely. Toto konanie bolo následne prerušené.

19 Keďže návrh nariadenia Rady (EHS) o dočasnom pozastavení výberu cla z dovozu niektorých zbraní a vojenských zariadení (Ú. v. ES C 265, 1988, s. 9) nebol schválený,

Komisia následne rozhodla o pokračovaní v uvedenom konaní. Dňa 31. januára 2002 zaslala Talianskej republike výzvu na predloženie pripomienok týkajúcich sa porušenia článku 26 ES a colnej právnej úpravy Spoločenstva.

20 V ten istý deň Komisia zaslala Talianskej republike aj druhú výzvu na predloženie pripomienok, ktorá sa už konkrétne týkala finančných dôsledkov dotknutého porušenia. Komisia tento členský štát vyzvala, aby vypočítal výšku vlastných zdrojov neodvedených Spoločenstvu za rozpočtové roky od 1. januára 1999, sprístupnil tieto zdroje Spoločenstvu a v súlade s článkom 11 nariadenia č. 1150/2000 zaplatil úroky z omeškania.

21 Talianska republika však na tieto dve výzvy neodpovedala.

22 Nariadenie č. 150/2003 vstúpilo do platnosti s účinnosťou od 1. januára 2003.

23 Listom z 24. marca 2003 Komisia zopakovala svoju pôvodnú žiadosť týkajúcu sa dovozov pred 1. januárom 2003, keďže na obdobie po tomto dátume sa vzťahovalo už nariadenie č. 150/2003. Talianska republika na tento list takisto neodpovedala.

24 Listom z 11. júla 2003 tak Komisia zaslala Talianskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom vyzvala tento členský štát na prijatie opatrení potrebných na to, aby vyhovel tomuto stanovisku v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

25 Talianska republika odpovedala na odôvodnené stanovisko listom z 26. februára 2004, pričom sa odvolávala na článok 296 ods. 1 písm. b) ES s cieľom odôvodniť až do 31. decembra 2002 uplatňované oslobodenie od cla. Na tieto účely zdôraznila, že nariadenie č. 150/2003 v záujme bezpečnosti členských štátov priznalo dôležitosť

dovozu materiálu, ktorý nie je osobitne určený na vojenské účely, tým, že vo svojom článku 2 ods. 2 povolilo oslobodiť dovoz tohto druhu materiálu od cla.

26 Vzhľadom na okolnosti predložené Talianskou republikou sa Komisia domnievala, že tento členský štát nevyhovel odôvodnenému stanovisku, a podala túto žalobu.

27 Predseda Súdneho dvora uznesením z 5. mája 2006 vyhovel návrhom na vstup Dánskeho kráľovstva, Helénskej republiky, Portugalskej republiky a Fínskej republiky ako vedľajších účastníkov konania na podporu návrhov Talianskej republiky.

O žalobe

O prípustnosti

28 Talianska republika tvrdí, že Komisia v súvislosti s oslobodením dovozu tovarov, ktoré nie sú osobitne určené na vojenské účely, nevyžadovala v odôvodnenom stanovisku dôkaz, že nedošlo k nepriaznivému ovplyvneniu podmienok hospodárskej súťaže na trhu, ale vo svojej žalobe taký dôkaz už vyžaduje.

29 Treba však konštatovať, že výhrady predložené Komisiou v odôvodnenom stanovisku a v žalobe sú rovnaké. Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie o nepredložení dôkazu, že nedošlo k nepriaznivému ovplyvneniu podmienok hospodárskej súťaže na trhu s vyššie uvedenými výrobkami, jeho jediným cieľom je vyvrátiť tvrdenie, ktoré Talianska

republika založila na článku 296 ods. 1 písm. b) ES, a nepredstavuje novú výhradu. Námietka neprípustnosti, ktorú predložil tento členský štát, musí byť teda zamietnutá.

O veci samej

Argumentácia účastníkov konania

30 Komisia tvrdí, že Talianska republika sa nesprávne odvoláva na článok 296 ES, na základe ktorého odmieta zaplatiť clo zodpovedajúce dotknutým dovozom, keďže vyberanie uvedeného cla neohrozuje základné záujmy vlastnej bezpečnosti tohto členského štátu.

31 Komisia tvrdí, že opatrenia zavádzajúce odchýlky alebo výnimky, akým je najmä článok 296 ES, treba vykladať doslovne. Dotknutý členský štát, ktorý sa odvoláva na uplatnenie tohto článku, musí teda preukázať, že spĺňa všetky podmienky stanovené v tomto článku, keď sa snaží uplatniť výnimku z článku 20 Colného kódexu Spoločenstva, kde sa nachádza všeobecná zásada vyberania cla, ako ju uvádza článok 26 ES.

32 Komisia tvrdí, že Talianska republika musí v dôsledku toho preukázať prostredníctvom konkrétneho a podrobného dôkazu, že vyberanie dovozného cla dotknutého v tejto veci ohrozuje jej základné záujmy bezpečnosti.

33 Opatrenia, na základe ktorých Spoločenstvo prichádza o prostriedky, ktoré mu majú byť odvedené ako vlastné zdroje, nemožno považovať za potrebné na ochranu základných záujmov bezpečnosti členských štátov, pokiaľ použitie týchto prostriedkov na všeobecné financovanie vojenských výdavkov nie je aspoň dodatočne odôvodnené.

34 Komisia tvrdí, že nariadenie č. 150/2003 sa uplatňuje od 1. januára 2003 a že sa mu nepriznali nijaké spätné účinky. Navyše právnym základom tohto nariadenia je článok 26 ES týkajúci sa stanovenia ciel, a nie článok 296 ES, ktorý nemôže byť ani v rámci novej právnej úpravy základom na odpustenie ciel podľa uvedeného nariadenia.

35 Ďalej, pokiaľ ide o materiál, ktorý nie je osobitne určený na vojenské účely, článok 296 ods. 1 písm. b) ES stanovuje ďalšiu podmienku na to, aby sa členský štát mohol odchýliť od povinnosti, ktorú mu stanovuje Zmluva, konkrétne, že vnútroštátne opatrenie nesmie nepriaznivo ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže na spoločnom trhu. V prejednávanej veci nebol predložený nijaký dôkaz, ktorý by preukázal, že táto podmienka bola splnená.

36 Komisia v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nevyberanie sporného cla Talianskou republikou spôsobuje nerovnosť medzi členskými štátmi vo vzťahu k ich prispievaniu do rozpočtu Spoločenstva. Výsledkom toho je teda zníženie tradičných vlastných zdrojov Spoločenstva, ktoré možno nahradiť iba zvýšením zdroja tzv. hrubého domáceho produktu „HDP“, do ktorého prispievajú všetky členské štáty.

37 Pokiaľ ide o dôkaz, že dané oslobodenie od ciel je potrebné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti dotknutého členského štátu, Talianska republika tvrdí, že tento dôkaz nepredložila preto, lebo sám normotvorca Spoločenstva poskytol tento dôkaz tým, že prijal nariadenie č. 150/2003.

38 Talianska republika namieta proti tvrdeniu Komisie, podľa ktorého môže len Rada na základe článku 26 ES rozhodnúť o prípadnom oslobodení od cla alebo pozastavení cla na dotknutý tovar, a teda že oslobodenie poskytnuté na vnútroštátnej úrovni tvorí protiprávnu výnimku z toho ustanovenia.

39 Talianska republika tvrdí, že prijatím nariadenia č. 150/2003 sa sám normotvorca Spoločenstva domnieval, že oslobodenie od ciel umožní členským štátom lepšiu ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti. Podľa Talianskej republiky to dokazuje, že podmienky stanovené v článku 296 ods. 1 písm. b) ES boli splnené s ohľadom na oslobodenie, ktoré jednostranne uplatňovala až do 31. decembra 2002.

40 Vzhľadom na to, že vzťah medzi nevyberaním ciel a ochranou základných záujmov bezpečnosti členských štátov bol uznaný v nariadení č. 150/2003, Talianska republika nevidí dôvod, prečo by mali byť predložené ďalšie dôkazy na preukázanie ohrozenia základných záujmov vlastnej bezpečnosti, ak by boli tieto clá vyberané.

41 Talianska republika napokon subsidiárne tvrdí, že žiadosť Komisie na odvedenie vlastných zdrojov uniknutých z dôvodu oslobodenia od cla v dotknutého prejednávanej veci má byť zamietnutá, prinajmenšom pokiaľ ide o obdobie pred doručením písomnej doplňujúcej výzvy z 31. januára 2002. Talianska republika uvádza, že s prihliadnutím na nekonanie Komisie počas dlhého obdobia, ktoré plynulo od doručenia odôvodneného stanoviska z 25. júla 1985 až do doplňujúcej výzvy z 31. januára 2002, sa mohla domnievať, že táto inštitúcia implicitne súhlasila s uvedeným oslobodením. S ohľadom na zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty sa tak má povinnosť nahradenia dotknutých vlastných zdrojov obmedziť.

Posúdenie Súdnym dvorom

42 Colný kódex Spoločenstva stanovuje vyberanie cla z dovozu tovaru na vojenské účely, akými sú v tejto veci dovozy z tretích štátov. Nijaké ustanovenie colnej právnej úpravy Spoločenstva neupravovalo v čase sporných dovozov, t. j. od 1. januára 1999 do 31. decembra 2002, osobitné oslobodenie od dovozného cla takéhoto druhu tovaru. V dôsledku toho v tomto období ani neexistovalo výslovné oslobodenie od povinnosti odviesť príslušným orgánom dlžné clo spolu s prípadnými úrokmi z omeškania.

43 Z prijatia nariadenia č. 150/2003, ktoré stanovuje odpustenie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia od 1. januára 2003, možno vyvodiť, že normotvorca Spoločenstva predpokladal, že dovtedy existovala povinnosť odviesť uvedené clá.

44 Talianska republika nikdy nepopierala existenciu sporných dovozov počas zohľadňovaného obdobia. Talianska republika len spochybnila nárok Spoločenstva na dotknuté vlastné zdroje, pričom tvrdila, že na základe článku 296 ES povinnosť platiť clo z vojenského materiálu dovezeného z tretích štátov by vážne zasiahla do jej základných záujmov bezpečnosti.

45 Hoci podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží členským štátom prijať primerané opatrenia na zabezpečenie svojej vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, neznamená to, že na tieto opatrenia sa vôbec nevzťahuje právo Spoločenstva (pozri rozsudky z 26. októbra 1999, Sirdar, C-273/97, Zb. s. I-7403, bod 15, a z 11. januára 2000, Kreil, C-285/98, Zb. s. I-69, bod 15). Ako už Súdny dvor konštatoval, Zmluva stanovuje výslovné odchýlky uplatniteľné v situáciách, keď môže dôjsť k ohrozeniu

verejnej bezpečnosti len vo svojich článkoch 30 ES, 39 ES, 46 ES, 58 ES, 64 ES, 296 ES a 297 ES, ktoré sa týkajú výnimočných a jasne definovaných prípadov. Z toho nemožno vyvodiť záver, že Zmluva stanovuje všeobecnú výhradu, ktorá vylučuje všetky opatrenia prijaté na účely verejnej bezpečnosti z pôsobnosti práva Spoločenstva. Uznanie existencie tejto výhrady bez ohľadu na osobitné požiadavky stanovené Zmluvou by mohlo ohroziť záväzný charakter práva Spoločenstva a jeho jednotné uplatnenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. marca 2003, Dory, C-186/01, Zb. s. I-2479, bod 31 a citovanú judikatúru).

46 Okrem toho sa odchýlky stanovené v článkoch 296 ES a 297 ES, ako vyplýva z ustálenej judikatúry týkajúcej sa odchýlok zo základných slobôd, majú vykladať doslovne (pozri najmä rozsudky z 31. januára 2006, Komisia/Španielsko, C-503/03, Zb. s. I-1097, bod 45; z 18. júla 2007, Komisia/Nemecko, C-490/04, Zb. s. I-6095, bod 86, a z 11. septembra 2008, Komisia/Nemecko, C-141/07, Zb. s. I-6935, bod 50).

47 Presnejšie, pokiaľ ide o článok 296 ES, treba uviesť, že hoci tento článok upravuje možnosť členského štátu prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti alebo na ochranu informácií, ktorých prezradenie by bolo v rozpore s jeho záujmami, nemožno ho vykladať tak, že priznáva členským štátom právo, ktoré im umožňuje odchýliť sa od ustanovení Zmluvy len všeobecným odvolaním sa na uvedené záujmy.

48 Navyše v oblasti dane z pridanej hodnoty Súdny dvor v rozsudku zo 16. septembra 1999, Komisia/Španielsko (C-414/97, Zb. s. I-5585), rozhodol o nesplnení povinnosti z dôvodu, že Španielske kráľovstvo nepreukázalo, že oslobodenie dovozu a nadobudnutia vojenských zariadení, munície a materiálu určeného len na vojenské účely od

uvedenej dane, ktoré bolo upravené španielskym zákonom, bolo odôvodnené na základe článku 296 ods. 1 písm. b) ES potrebou chrániť základné záujmy bezpečnosti tohto členského štátu.

49 V dôsledku toho je na členskom štáte, ktorý sa dovoláva článku 296 ES, aby preukázal potrebu použitia výnimky stanovenej v uvedenom článku s cieľom chrániť základné záujmy svojej bezpečnosti.

50 Vzhľadom na tieto úvahy je neprípustné, aby sa členský štát odvolával na zdraženie dovozu vojenského materiálu z dôvodu uplatnenia cla na dovoz takého materiálu z tretích štátov, aby tak predišiel, na úkor ostatných členských štátov, ktoré vyberajú a odvádzajú clo za tieto dovozy, záväzkom, ktoré mu vyplývajú z povinnosti solidárneho spolufinancovania rozpočtu Spoločenstva.

51 Pokiaľ ide o tvrdenia, že colné konania Spoločenstva nemôžu zabezpečiť ochranu bezpečnosti Talianskej republiky s ohľadom na požiadavky dôvernosti uvedené v dohodách uzavretých s vyvážajúcimi štátmi, treba zdôrazniť, ako Komisia správne uviedla, že do uplatnenia colného režimu Spoločenstva sa zapájajú zástupcovia Spoločenstva aj členských štátov, ktorí sú v prípade nakladania s citlivými údajmi viazaní povinnosťou mlčanlivosti tak, aby chránili základné záujmy bezpečnosti členských štátov.

52 Navyše vyhlásenia, ktoré majú členské štáty pravidelne vypĺňať a doručovať Komisii, nie sú natoľko podrobné, aby mohli spôsobiť ujmu na záujmoch uvedených štátov v oblasti bezpečnosti či dôvernosti.

53 Za týchto podmienok a v súlade s článkom 10 ES týkajúcim sa povinnosti členských štátov uľahčiť Komisii plnenie jej poslania spočívajúceho v zabezpečení uplatňovania ustanovení Zmluvy majú jej tieto štáty predkladať dokumenty potrebné na overenie správnosti platieb vlastných zdrojov Spoločenstva. Táto povinnosť však nebráni, ako generálny advokát zdôraznil v bode 168 svojich návrhov, aby sa členské štáty na základe článku 296 ES podľa okolností konkrétneho prípadu a výnimočne rozhodli obmedziť informáciu na určité prvky dokumentu alebo ju úplne odmietli poskytnúť.

54 Vzhľadom na tieto úvahy Talianska republika nepreukázala splnenie podmienok na uplatnenie článku 296 ES.

55 Predchádzajúce úvahy o neuplatniteľnosti článku 296 ES v súvislosti s dovozom vojenského materiálu sa uplatnia o to skôr na dovoz materiálu s dvojakým použitím, civilným a vojenským, či už bol dovezený výlučne na vojenské alebo aj iné účely.

56 Pokiaľ ide o návrh Talianskej republiky obmedziť účinky tohto rozsudku v súvislosti s povinnosťou odviesť vlastné zdroje nevybraté z dôvodu oslobodenia od dotknutého cla v tejto veci, ktorá sa má zamietnuť, prinajmenšom pokiaľ ide o obdobie pred doručením doplňujúcej výzvy z 31. januára 2002, treba uviesť, že ako odôvodnenie

k tomuto návrhu bola uvedená údajná legitímna dôvera členského štátu, ktorá bola založená na dlhodobom nekonaní Komisie, ako aj na prijatí nariadenia č. 150/2003.

57 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor môže pri uplatnení všeobecnej zásady právnej istoty obsiahnutej v právnom poriadku Spoločenstva iba výnimočne pristúpiť k obmedzeniu možnosti akejkoľvek osoby dovolávať sa ním vyloženého ustanovenia, ktorým by chcela spochybniť právne vzťahy, ktoré vznikli v dobrej viere (pozri najmä rozsudok z 23. mája 2000, Buchner a i., C-104/98, Zb. s. I-3625, bod 39).

58 Súdny dvor totiž pristúpil k tomuto riešeniu len za veľmi výnimočných okolností, keď existuje riziko vážnych ekonomických dôsledkov, predovšetkým vzhľadom na veľký počet právnych vzťahov, ktoré vznikli v dobrej viere na základe právnej úpravy, ktorá bola považovaná za platnú a účinnú, a javí sa, že jednotlivci aj vnútroštátne orgány boli nabádaní k správaniu, ktoré nie je v súlade s právom Spoločenstva z dôvodu objektívnej a vážnej neistoty týkajúcej sa dosahu ustanovení práva Spoločenstva, ku ktorej prípadne mohlo prispieť i správanie iných členských štátov alebo Komisie (rozsudok z 12. septembra 2000, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-359/97, Zb. s. I-6355, bod 91).

59 Aj za predpokladu, že rozsudky vydané na základe článku 226 ES by mali rovnaké účinky ako rozsudky vydané na základe článku 234 ES, a že teda úvahy o právnej istote by mohli viesť k nevyhnutnosti výnimočne obmedziť ich časové účinky (pozri rozsudky zo 7. júna 2007, Komisia/Grécko, C-178/05, Zb. s. I-4185, bod 67; z 12. februára 2009, Komisia/Poľsko, C-475/07, bod 61, a z 26. marca 2009, Komisia/Grécko, C-559/07, bod 78), treba konštatovať, že v prejednávanej veci Komisia v žiadnom štádiu tohto konania nezmenila svoj zásadný postoj. Vo svojom vyhlásení počas rokovaní týkajúcich sa nariadenia č. 150/2003 totiž prejavila svoj zámer nevzdať sa vyberania ciel, ktoré mali

byť odvedené za predchádzajúce obdobia pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia a vyhradila si právo prijať iniciatívy, ktoré sú v tejto súvislosti potrebné.

60 Návrh Talianskej republiky, ktorý sa týka obmedzenia časových účinkov tohto rozsudku, preto treba zamietnuť.

61 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Talianska republika si tým, že oslobodila v období od 1. januára 1999 do 31. decembra 2002 dovoz vojenského materiálu na civilné a vojenské účely od cla, a tým, že odmietla vypočítať, priznať a sprístupniť Komisii vlastné zdroje nevybraté z dôvodu tohto oslobodenia, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania, ktoré jej vznikli po tom, čo nesprístupnila tieto vlastné zdroje Komisii v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú jednak z článku 26 ES a článku 20 Colného kódexu Spoločenstva, a v dôsledku toho zo Spoločného colného sadzobníka, a jednak z článkov 2, 9, 10 a článku 17 nariadenia č. 1552/89, a z tých istých článkov nariadenia č. 1150/2000.

O trovách

62 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže

Komisia navrhla zaviazať Taliansku republiku na náhradu trov konania a Talianska republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

63 Podľa odseku 4 prvého pododseku toho istého článku Dánske kráľovstvo, Helénska republika, Portugalská republika a Fínska republika, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania, znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Talianska republika si tým, že oslobodila v období od 1. januára 1999 do 31. decembra 2002 dovoz vojenského materiálu na civilné a vojenské účely od cla, a tým, že odmietla vypočítať, priznať a sprístupniť Komisii Európskych spoločenstiev vlastné zdroje nevybraté z dôvodu tohto oslobodenia, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania, ktoré jej vznikli po tom, čo nesprístupnila Komisii Európskych spoločenstiev tieto vlastné zdroje v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú jednak z článku 26 ES, článku 20 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva, a v dôsledku toho zo Spoločného colného sadzobníka, a jednak z článkov 2, 9, 10 a článku 17 ods. 1 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev, zmenené a doplnené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1355/96 z 8. júla 1996, a z tých istých článkov nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev.

2. Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.

3. Dánske kráľovstvo, Helénska republika, Portugalská republika a Fínska republika znášajú svoje vlastné trovy konania.

Podpisy